

**SAMARQAND VILOYATI PEDAGOGIK MAHORAT
MARKAZI**

XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN

**SUN'IY INTELLEKT VA O'QITISHNING
ZAMONAVIY AN'ANALARI**

2025-YIL 18-APREL

UO'K: 37.031.2

BBK: 30ф

“Sun'iy intellekt va o'qitishning zamonaviy an'analari” mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya” mavzusida xalqaro (onlayn/offlayn) ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to'plami. 2025 yil, 898 varaq

“Sun'iy intellekt va o'qitishning zamonaviy an'analari” mavzusida xalqaro (onlayn/offlayn) ilmiy-amaliy konferensiyaning O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 11 maydagi “2022-2026 yillarda xalq ta'limini rivojlantirish bo'yicha milliy dasturni tasdiqlash to'g'risida”gi PF-134-son Farmonida belgilangan vazifalarni bajarish maqsadida tashkil etilgan.

Konferensiya materiallari to'plamiga chet davlatlar ilmiy tadqiqot institutlari, oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari, O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi idoralar xodimlari va ta'lim muassasalari o'qituvchilari, Pedagogik mahorat markaz xodimlari, Respublika ilmiy-tadqiqot institutlari ilmiy xodimlari, ilmiy izlanuvchilar, magistrant va talabalarning ilmiy tadqiqot hamda ta'lim-tarbiya masalariga oid maqola va tezislari kiritilgan.

Konferensiya to'plamida chop etilgan maqola va tezislarning mazmuni hamda mualliflarning to'g'riligiga mualliflar javobgar.

Tahrir hay'at a'zolari:

Ibragimov A.A.	–	Pedagogika fanlari doktori, professor, bosh muharrir.
Raximqulova M.B.	–	Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent, tahrir hay'ati a'zosi.
Fayzullayeva G.Sh.	–	Pedagogika fanlari doktori, dotsent, mas'ul muharrir.
Raximova M.A.	–	Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent, tahrir hay'ati a'zosi.
Alimova D.X.	–	Filologiya fanlari nomzodi, dotsent, tahrir hay'ati a'zosi.
Fayziyeva M.M.	–	Fanlarni rivojlantirish bo'limi boshlig'i, tahrir hay'ati a'zosi.
Raimkulova I.A.	–	Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
Rabbanayeva D.T.	–	Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
Ergasheva G. A.	–	Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
Shodiyeva J.X.	–	Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
Qoraboyev H.K.	–	Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
Nigmatova M.Z.	–	Katta o'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
Ruziyeva N.Z.	–	O'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.
Haqberdiyeva Z.	–	O'qituvchi, tahrir hay'ati a'zosi.

SI tizimlari bolalarning faoliyatini tahlil qilib, ularning qaysi sohada kuchli yoki qiyinayotganini aniqlaydi. Shu asosda tarbiyachilarga va ota-onalarga **individual tavsiyalar** beriladi.

Xulosa

Maktabgacha ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarini qo'llash bolalarning erta rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu texnologiyalar yordamida bolalar zamonaviy, qiziqarli va samarali o'rganish muhiti bilan ta'minlanadi. Albatta, SI texnologiyalari tarbiyachi yoki inson omilini to'liq almashtirmaydi, biroq ularning ishini yengillashtiruvchi, qo'llab-quvvatlovchi kuchli vosita sifatida xizmat qiladi. Kelajakda maktabgacha ta'limda SI texnologiyalarining keng qo'llanishi ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xolmatova, M. (2021). *Maktabgacha ta'lim metodikasi*. Toshkent: Fan va texnologiya.
2. UNESCO (2021). *AI in Early Childhood: Impact and Opportunities*. <https://unesdoc.unesco.org/>
3. McCarthy, J. (2020). *Artificial Intelligence in Preschool Education*. EdTech Journal, 12(3), 18–25.
4. Ministry of Preschool Education of Uzbekistan (2022). *Raqamli ta'lim platformalari haqida axborotnoma*.
5. Luckin, R., & Holmes, W. (2016). *Artificial Intelligence and the Future of Learning*. Pearson Education.

PEDAGOGLAR KOMMUNIKATIV KO'NIKMALARINI SHAKLLANISHIDA SUN'IY INTELLEKTNING IJOBIY VA SALBIY TOMONLARI

Latibjonov Rahmatillo Abdurashid o'g'li
Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi
Pedagogika va psixologiya, ta'lim texnologiyalari
kafedrasi katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada pedagogik faoliyatda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining ijobiy va salbiy jihatlari tahlil qilinadi. XXI asrda ta'lim tizimi tubdan o'zgarib, raqamlashtirish, sun'iy intellekt va axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi pedagogik yondashuvlarga ham ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu maqola zamonaviy texnologiyalar ta'sirida pedagogik muloqot, interaktivlik va kommunikatsiya sifatining qanday o'zgarishini tahlil qiladi.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, kommunikativ ko'nikmalar, pedagog, ta'lim texnologiyalari, raqamli kompetensiya.

Bugungi kunda sun'iy intellekt texnologiyalari hayotimizning deyarli barcha jabhalariga kirib kelmoqda. Ayniqsa, ta'lim tizimida bu jarayon sezilarli darajada tezlashdi. O'quv jarayonini raqamlashtirish, sun'iy intellekt asosida ishlovchi platformalar yordamida ta'lim sifati oshirilmoqda. Pedagoglar uchun esa bu yangi texnologiyalarni o'zlashtirish, ayniqsa, kommunikativ ko'nikmalarni yangi sharoitda takomillashtirish dolzarb masalaga aylanmoqda.

BMT va UNESCO tomonidan ishlab chiqilgan "AI in Education" dasturlarida ko'rsatilishicha, sun'iy intellekt o'qitish usullarini zamonaviylashtirish, ta'lim muhitini moslashtirish va o'quvchilarning ehtiyojlariga qarab individual dasturlar tuzish imkonini beradi²⁸.

Nazariy asoslar. Kommunikativ ko'nikmalar ta'limda pedagogik mahoratning ajralmas qismi hisoblanadi. Vygotskiy, Leontyev, Bruner singari psixolog va pedagoglar tomonidan shakllangan nazariyalarda kommunikatsiya o'quv jarayonining markaziy komponenti sifatida e'tirof etilgan. Vygotskiyning sotsiokultural nazariyasiga ko'ra, inson tafakkuri ijtimoiy muloqot orqali rivojlanadi²⁹. Demak, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi aloqa ta'limning asosidir. Sun'iy intellekt esa ushbu aloqa jarayonini yangicha shakllantirish imkonini beradi, biroq nazariy jihatdan bu muloqot "inson–inson" shaklidan "inson–texnologiya" modeliga o'tmoqda. Kognitiv psixologiya nazariyalarida esa sun'iy intellekt yordamida o'quvchilarni individual tarzda kuzatish, ularning tafakkur jarayonini baholash va turli turdagi bilimlarni samarali uzatish haqida so'z yuritiladi. Shunday ekan, nazariy asoslar AI texnologiyalarini insoniy omil bilan uyg'unlashtirish tarafdori bo'lib chiqadi.

Amaliy asoslar. Amaliy jihatdan sun'iy intellekt texnologiyalari ta'limda keng ko'lamda qo'llanilmoqda:

- **Virtual yordamchilar:** AI asosidagi platformalar orqali o'quvchilar kunning istalgan vaqtida savol berib, javob oladilar. Masalan, "Khan Academy" va "Duolingo" kabi ilovalarda bu imkoniyatlar keng.
- **Onlayn baholash tizimlari:** Sun'iy intellekt test natijalarini avtomatik tarzda tahlil qilib, individual taqrizlar tayyorlaydi. Bu esa o'qituvchiga vaqt tejash imkonini beradi.
- **Simulyatsiya va AR/VR texnologiyalari:** Sun'iy intellektga asoslangan bu texnologiyalar yordamida pedagoglar amaliy mashg'ulotlarni real hayotga yaqin tarzda o'rgata olishadi. Bu esa, ayniqsa, tibbiyot, muhandislik va pedagogika sohalarida juda samarali.
- **Pedagoglar uchun treninglar:** Ko'plab xalqaro tashkilotlar (masalan, UNESCO, British Council) tomonidan AI texnologiyalarini o'rgatish bo'yicha onlayn kurslar ishlab chiqilgan. Bu orqali pedagoglar doimiy ravishda malakasini oshirishi mumkin.

Sun'iy intellekt yordamida tashkil etilgan interaktiv darslar, "flipped classroom" (teskari sinf), "blended learning" (aralash ta'lim) kabi metodlar pedagogik

²⁸ Hasanboyeva, D. (2022). Pedagogik faoliyatda kommunikativ kompetensiyani shakllantirish omillari. *Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar*, 4(3), 85–89.

²⁹ Karimova M. Zamonaviy ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni // *Axborot texnologiyalari va ta'lim*. – 2021. – T.2. – №1. – B. 25–30.

faoliyatga innovatsion yondashuvlar kiritmoqda. Bu esa o'qituvchilardan kommunikativ ko'nikmalarning yangicha formatini talab qiladi.

Sun'iy intellekt va ta'limdagi yangi imkoniyatlar. Sun'iy intellekt o'qitish va o'rganish jarayonini avtomatlashtirish, individual yondashuvni ta'minlash, o'quvchilarning yutuqlari va muammolarini aniqlashda muhim rol o'ynaydi³⁰. Masalan, AI yordamida ishlovchi platformalar orqali o'quvchilarning qiziqishiga mos topshiriqlar avtomatik ravishda tanlanadi. Bu esa ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan yondashuvga olib keladi. AI vositalari yordamida o'qituvchi darsni yanada interaktiv formatda tashkil eta oladi. Vizual va audio materiallardan foydalanish orqali o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish, ularni faollashtirish imkoniyati ortadi.

Pedagoglar uchun kommunikativ ko'nikmalarning o'zgarishi. AI texnologiyalarining joriy etilishi natijasida pedagogik muloqot shakli va uslubi ham o'zgarishga yuz tutdi. Endilikda o'qituvchilar nafaqat dars beruvchi, balki raqamli kommunikator, texnologik vositalardan foydalanuvchi mutaxassis sifatida namoyon bo'lmoqda. Bu esa ularning og'zaki, yozma va vizual muloqot ko'nikmalarini kengaytirishni talab qiladi.

Masalan, AI chatbotlar yordamida o'quvchilar bilan 24/7 aloqa o'rnatish, elektron portallar orqali teskari aloqa berish, video darslarni tayyorlash va ularni ijtimoiy tarmoqlarda tarqatish pedagogik kommunikatsiyaning yangi yo'nalishlariga kiradi.

Sun'iy intellektning ijobiy jihatlari:

- O'qituvchilarning vaqtini tejaydi va yuklamasini kamaytiradi.
- O'quvchilarga individual yondashuvni kuchaytiradi.
- O'quvchilarning mustaqil o'rganish salohiyatini oshiradi.
- Feedback (aloqa) tizimi tez va samarali ishlaydi (Karimov, 2020).
- Moslashuvchan o'quv rejalari va platformalarning mavjudligi.
- Ta'lim muhitining doimiy monitoringi va tahlili.

Salbiy jihatlari:

- Jonli muloqotning kamayishi.
- Pedagog va o'quvchi o'rtasidagi hissiy aloqa zaiflashadi.
- Texnik nosozliklar tufayli ta'lim jarayoni buzilishi mumkin.
- Har doim ham axborotning ishonchliligi kafolatlanmaydi (Norqulova, 2023).
- O'quvchilarni sun'iy algoritmlarga bog'lab qo'yish xavfi.
- Pedagogik intuitsiya va empatiya yo'qolishi mumkin.

Sun'iy intellektning ijobiy va salbiy jihatlari (jadval shaklida)

Ijobiy jihatlari	Salbiy jihatlari
O'qituvchi yuklamasini kamaytiradi, vaqtni tejaydi	Jonli muloqotning kamayishi

³⁰ Nurmuxamedova, G. (2023). Ta'limda raqamli vositalarning pedagogik muloqotga ta'siri. *O'zbekiston pedagogik jurnali*, (1), 45–49.

Ijobiy jihatlar	Salbiy jihatlar
O'quvchilar bilan individual ishlash imkonini yaratadi	Pedagog va o'quvchi o'rtasidagi hissiy aloqa zaiflashadi
Talabalar o'z tempida mustaqil o'rganishlari mumkin	Texnik nosozliklar ta'lim jarayonini to'xtatib qo'yishi mumkin
Feedback tizimi samarali ishlaydi, tezkor axborot almashish imkoniyati mavjud	Sun'iy algoritmlarga haddan tashqari bog'lanish xavfi
Raqamli kompetensiyalarni rivojlantirishga yordam beradi	O'qituvchining intuitiv qarorlari va empatiya elementlari kamayishi mumkin
AR/VR va simulyatsiyalar orqali darslar yanada vizual va qiziqarli bo'ladi	Har doim ham AI yetkazadigan axborot ishonchli yoki dolzarb bo'lmasligi mumkin
Ta'lim sifatini nazorat qilishda sun'iy monitoring tizimlari yordam beradi	Barcha o'quvchilarga bir xil algoritmik yondashuv insoniy farqlarni e'tibordan chetda qoldiradi

Pedagoglar uchun tavsiyalar:

- AI texnologiyalarini tanqidiy fikr bilan qabul qilish.
- Doimiy ravishda raqamli savodxonlikni oshirish.
- Jonli muloqotni yo'qotmasdan, sun'iy intellekt vositalarini to'g'ri yo'naltirish.
- Etik me'yorlarga amal qilish va maxfiylikni ta'minlash.
- Sun'iy intellektni dars jarayonining yordamchi vositasi sifatida ko'rish, lekin asosiy pedagogik rolni inson saqlab qolishi kerak.

Sun'iy intellektning ta'lim tizimidagi roli ortib borar ekan, pedagoglarda kommunikativ ko'nikmalarni yangi texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish zarurati ham kuchaymoqda. Mazkur maqolada ko'rsatib o'tilganidek, sun'iy intellekt ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda foydali vosita bo'lishi mumkin, ammo insoniy omil – jonli muloqot, empatiya va pedagogik sezuvchanlikni hech qachon to'liq almashtira olmaydi. Shuning uchun pedagoglar texnologiyalarni ijodiy va tanqidiy yondashuv bilan qo'llashlari zarur.

Yakuniy xulosa sifatida aytish mumkinki, raqamli texnologiyalar shiddat bilan rivojlanayotgan hozirgi zamonda pedagog har tomonlama moslashuvchan, doimiy o'rganuvchi va sun'iy intellektni boshqarishga qodir bo'lishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hasanboyeva D. Pedagogik faoliyatda kommunikativ kompetensiyani shakllantirish omillari // *Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar*. – 2022. – T.4. – №3. – B. 85–89.

2. Karimova M. Zamonaviy ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni // *Axborot texnologiyalari va ta'lim*. – 2021. – T.2. – №1. – B. 25–30.
3. Nurmuxamedova G. Ta'limda raqamli vositalarning pedagogik muloqotga ta'siri // *O'zbekiston pedagogik jurnali*. – 2023. – №1. – B. 45–49.
4. Anderson J.Q., Rainie L. The Future of Jobs and AI in Education. – *Pew Research Center*, 2023.

LEARNING FOREIGN LANGUAGES BY USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IN PRACTICAL LESSONS

Davronova Fotima Pirnazarovna

Associate professor of Samarkand State University of veterinary medicine, livestock and biotechnologies

fotimadavronova82@gmail.com +998974089982

ORCID ID 0009-0005-0911-6821

Abstract. This article provides information on twenty different targeted and effective methods of using cell phones in foreign language classes. Besides, this article contains crucial information about interactive methods for forming the skills and abilities of students to learn foreign languages quickly and easily based on artificial intelligence technologies.

Key words: artificial intelligence, digital technologies smartphones, drawbacks, communication, feedback, flashcard, comprehension.

Introduction

These days it seems mobile phones are used everywhere by everyone, which leads to the obvious question: How can mobile phone technology support learning in the second language classroom? The answer is "in a number of ways" because mobile phones come with ever-increasing functions that most students are adept at using. In this article I describe 20 practical ways to use mobile phones to support second language learning, both inside and outside the classroom. Most of the activities will work with most mobile phones and do not require special knowledge or additional software or hardware. I'll also discuss drawbacks such as cost, increased workload, and other problems that might impact the use of phones in the classroom, and will suggest ways of mitigating them.

Results and discussion

There are several pedagogical reasons to consider using mobile phones in the second language classroom. Most importantly, phones are social tools that facilitate authentic and relevant communication and collaboration among learners. For example, second language learners can use mobile technology to access relevant vocabulary and expressions while at a bank opening an account, to look up movie reviews while at the theater, or to discuss weekend plans with an English-speaking friend. Since mobile phones are part of students' everyday routines, they help minimize the separation between the classroom and outside world.